

Skate 12.10.2022

Vedlegg til sak 14/2022

Nye roller i datastyringsforordningen (DGA)

Gjennom datastyringsforordningen (data governance act, DGA) pålegges Norge og EUs medlemsland å opprette en del nye roller og funksjoner. Samtlige kan legges til nye eller eksisterende virksomheter.

Vi vil nedenfor gi en kort oversikt over de nye rollene og Digdirs vurderinger av hvor de kan plasseres. Basert på denne gjennomgangen anmoder Dgdir om Skates støtte til å anbefale at rollene som koordinerende "competent body" og "single information point" legges til Digdir, mens rollen(e) som "competent authority" utredes nærmere.

Single information point

Single Information Point (SIP) i DGA art. 8 er tenkt å bli det nasjonale informasjonspunktet for å formidle forespørsler om bruk av data fra offentlig sektor. Databrukere skal kunne henvende seg til SIP for informasjon om datasett og be om tilgang. SIP skal også publisere en elektronisk liste over alle tilgjengelige dataressurser med informasjon bl.a. om format, størrelse og vilkår for viderebruk. Digdirs vurdering er at tjenesten burde legges til et offentlig organ da habilitet og uavhengighet er avgjørende, slik at tjenesten kan ha tillit fra alle parter.

Rollen som «single information point» innebærer oppgaver som allerede i stor grad dekkes av data.norge.no. Det er derfor hensiktsmessig å bygge videre på dette arbeidet og utvide med nye oppgaver som vil følge av DGA i stedet for å opprette et nytt og i stor grad overlappende organ.

Data.norge.no er Norges nasjonale datakatalog og fremstår på mange måter som det naturlige valget i rollen som Single Information Point. Rollen krever ikke store endringer i funksjonaliteten til data.norge.no, men bygger i stedet på det som allerede er der. Data.norge.no er i dag ledende i Europa, og er den første til å utvide katalogen utover bare åpne data til å inkludere den type data som er regulert av DGA. Data hentes også allerede av den europeiske dataportalen fra data.norge.no og tjenesten er derfor godt etablert som den nasjonale dataportalen.

Competent body

En «competent body» etter DGA art. 7 skal gi andre offentlige organer som deler sine data teknisk, juridisk og organisatorisk støtte for å få delt data på en trygg og pålitelig måte. Dette vil kreve rådgivning og støtte, men også tekniske verktøy slik at dataene kan brukes og analyseres på riktig måte.

Det er mulig for et land å ha flere «competent bodies» representert i flere forskjellige sektorer. Ideelt sett mener Digdir at det i et lite land som Norge ville vært tilstrekkelig med ett kompetent organ, gitt ressursene som er nødvendige for å drive det. Det er likevel sannsynlig at vi ender opp med flere sektorielle «competent bodies» ettersom Norge har store sektordataleverandører. Det kan tenkes at aktører som f. eks Helseanalyseplattform, Skattetaten, BRREG, SSB ect. kan ønske å være kompetente instanser innenfor sine sektorer og at dette kan være nyttig i noen sektorer. Digdir mener likevel vi bør tilstrebe å begrense antallet og sikre et godt samarbeid mellom instansene.

Det vil under alle omstendigheter være behov for en koordinerende «competent body» for å sikre at det er kontinuitet i tilnærmingen og at felles verktøy og metoder tas i bruk der det er mulig. Rollen

krever nødvendige juridiske, økonomiske og tekniske ressurser, og vil bli tett fulgt opp av European Data Innovation Board.

Digdir har rollen som pådriver for datadeling, med en tydelig veiledningsrolle for å bistå offentlig sektor med å dele data. Digdirs rolle til dags dato har primært vært å dele åpne data, men også å gi veiledning om deling av andre typer data blant annet i forbindelse med sammenhengende tjenester. Rollen som «competent body» ville utvide denne rollen for deling av data med tredjepartsrettigheter og fører med seg ansvaret for å rulle ut og/eller utvikle noen nye fellesløsninger, spesifikasjoner og standarder.

Digdir mener rollen som koordinerende «competent body» mest naturlig hører hjemme i Digdir, som allerede har et overordnet ansvar for å veilede offentlig sektor i spørsmål knyttet til deling av data (bl.a. gjennom Nasjonalt ressurscenter for deling og bruk av data). Ytterligere sektorvise «competent bodies» bør vurderes. Digdir bør fungere som “competent body” for de delene av offentlig sektor som ikke dekkes av en egen sektorvis “competent body”.

Competent authorities

I DGA art. 13, 23 og 26 slås det fast at landene må etablere en eller flere “competent authority/-ies” som skal ha ansvar for registrering og godkjenning av, og tilsyn med, hhv. dataformidlere og dataaltruisme-organisasjoner. “Competent authorities” er ansvarlig for å holde oversikt over virksomheter som tar på seg oppgaver som dataformidlere og virksomheter som bruker data som er delt for altruistiske formål, og sikre at disse etterlever kravene som stilles i forordningen. De skal også samarbeide med EU-kommisjonen og tilsvarende myndigheter i andre EU/EØS-land. Det blir presisert at “competent authorities” ikke skal påvirke arbeidet til, men samarbeide med, andre relevante sektor- og tilsynsmyndigheter som datatilsyn, konkurransetilsyn, myndigheter med ansvar for cybersikkerhet etc.

Representanter fra “competent authorities” vil delta i European Data Innovation Board (EDIB), som skal opprettes etter DGA art. 29. EDIB skal være en ekspertgruppe for EU-kommisjonen og sikre harmonisert implementering av forordningen. EDIB vil få en viktig premissgiverrolle i videreutviklingen av feltet.

Da rollen(e) som “competent authority/-ies” innebærer en godkjenning av virksomheter som skal fungere som dataformidlere eller dataaltruisme-organisasjoner, kreves en høy grad av tillit. Digdir anbefaler derfor at rollen legges til en eller flere offentlige myndigheter. I Norge vil det trolig være tilstrekkelig å opprette en “competent authority” da vi er et lite land og antakelig ikke vil få et høyt antall dataformidlere og/eller dataaltruisme-organisasjoner.

Det fremstår ikke umiddelbart klart hvor en slik rolle bør plasseres. Digdir anbefaler derfor at dette utredes nærmere, for å finne en virksomhet som har rett kompetanse, nyter høy tillit og kan ivareta premissgiverrollen i EDIB.